

Saris, Leni - **Kuisende**
wegen

Leni Saris

Kuisende wegenz

ISBN 90.205.0344.8 / NUGI 342

Serienummer Witte Raven M 227
Omslagillustratie: Herson
Copyright © 1967, 1992, 1998 by
Westfriesland' – Hoorn'

Hoofdstuk 1

Erzsébet Tary

De ongeduldige stem van de vrouw echode door het huis, maar boven bleef het stil. Ze stonden kennelijk klaar om uit te gaan, de heer en mevrouw Eisinghe en hun zoon. Het wachten was op het pleegdochtertje Erzsébet.

„Dat kind zit boordevol kuren,” merkte mevrouw Eisinghe ongeduldig op. „Ze ziet kans om met haar hele acht jaren het huishouden te ontwrichten als ze een bui heeft.”

Meneer Eisinghe fronste ongeduldig de wenkbrauwen. Hij was het sinds jaren gewoon, dat zijn vrouw geen gelegenheid voorbij liet gaan om hem haar ongenoegen over Erzsébet's verblijf in huize 'Rozenhof' te kennen te geven. Mevrouw Eisinghe was, op een heel eigen wijze, goed voor Erzsébet, maar het kind voelde toch dat 'tante Marion' niet echt van haar hield, zoals 'oom Thieu' en zoals Hubert. De voortdurende op- en aanmerkingen maakten haar opstandig, want een sterke eigen wil bezat ze, de kleine Erzsébet Tary.

Hubert, de lange veertienjarige gymnasiast, had met een snelle blik de twee betreffende gezichten gezien. Dat moeder het eeuwige gehak toch niet laten kon! Je was hier in huis nooit zeker van de stemming. Hij had zich zo verheugd op het concours hippique, waar ze samen heen zouden gaan op deze zondag. Natuurlijk moest Erzsébet mee, ze werd werkelijk nooit misdeeld.

„Laat maar, moeder. Ik ga haar wel even halen!” Hubert rende met twee treden tegelijk naar boven en gaf een forse roffel op de deur van de meisjeskamer.

„Erzsi!” riep hij ongeduldig. „Hoor je moeder niet roepen?”

„Nee,” riep Erzsi boos. „Je kunt wel binnenkomen, maar je hoeft helemaal niet zo te schreeuwen!”

Hubert stooft naar binnen. Erzsi zat in de overbekende houding van het boeddhabeeld midden op het wit en blauw wollen vloerkleedje.

„Ik wil liever blijven lezen,” zei ze. Ze keek naar Hubert op met nachtzwarte kijkers, te groot voor haar spitse bleke gezichtje, dat omringd werd door een massa ordeloze donkere krullen.

„Erzsi, doe niet zo dwaas. Je kunt niet alleen thuisblijven.” Hij bedwong zijn neiging om haar door elkaar te schudden. „Sta op en ga mee.”

„Waarom?” vroeg Erzsi uitdagend.

Hubert zuchtte. Dadelijk kwam moeder naar boven, ze zou Erzsi willen

dwingen en dan had je het gegooi in de glazen! „Omdat je mijn dag anders helemaal verknoeit,” bekende hij. „Ik had me zo op deze middag verheugd en heus, Erzsi, het is fantastisch!”

Erzsi keek naar zijn gezicht, naar de onbewuste smeking in zijn helderblauwe ogen. Hij leek een beetje op tante Marion, als hij boos was, maar meestal leek hij toch op oom Mathieu. Met een zucht vouwde ze haar benen recht en wipte overeind. „Nou, vooruit dan maar!” besliste ze genadig, ze stooft voor hem uit naar beneden.

Hubert draafde er achter aan. Als moeder nu maar niet te scherp uitviel! Erzsi was nooit dwars of er moest een reden voor bestaan.

„Kam je haar, Erzsébet!” Het klonk gebiedend.

Erzsi zei niets, ze nam de kam aan en trok hem met haastige rukken door de zwarte haardos, zodat de tranen haar in de ogen sprongen.

Tante Marion zou nooit 'Erzsi' zeggen, zoals oom Thieu en Hubert, maar dat vond ze niet zo erg.

Er ging eigenlijk geen dag voorbij zonder standjes van tante Marion. Ze was wild, jongensachtig, had geen manieren en ze ruimde haar kamer niet netjes op, ze zat altijd met haar neus in de boeken, ze... pfff... Erzsi zuchtte ervan, terwijl ze vlug naar binnen wipte, zonder op tante Marions protest over de haastig neergegooide kam te letten.

„Zo, kuikentje!” Oom Thieu wilde zijn hand door de pas gekamde krullen halen, maar het kind dook lachend onder zijn banden door.

„Mag niet, oom Thieu, anders bromt tante Marion over m'n slordige pruik.” Ze wipte van haar ene voet op de andere.

„Mag ik naast u zitten? Ik vind het zo leuk om de weg onder de wagen te zien wegglijden!”

„Nee, jij gaat met Hubert achterin,” bedong tante Marion.

„Toe nu, Erzsébet!”

Erzsi's lip kwam uitdagend vooruit, maar Hubert duwde haar letterlijk met een vaart de auto in.

Ze keek hem boos aan, maar toen herinnerde ze zich opeens, wat Hubert gezegd had. Nee, ze wilde zijn prettige dag niet verknoeien. Hubert was altijd aardig, hij hielp haar met haar huiswerk en ze hadden samen les in het moeilijke Hongaars, waarvoor Erzsi de natuurlijke begaafdheid bezat en spelenderwijs leerde. Hubert raakte in zonderlinge tongen taalkronkelingen verward, waar ze samen pret om hadden. Om de een of andere reden, waar Erzsi zich niet in verdiepte, stond tante Marion op die lessen. Oom Thieu, die Huberts belangstelling voor de vreemde taal aanmoedigde, vond het best, dat zijn zoon dezelfde lessen volgde bij de oude Hongaarse dame, die al meer dan veertig

jaar in Nederland woonde, maar haar moedertaal nog vloeiend sprak en schreef. De wagen stooft over de gladde asfaltweg. Erzsi zat recht en stil op haar plaats, haar natuurlijke vrolijkheid werd altijd gedempt in tante Marions alziende tegenwoordigheid. Ze smoorde voorzichtig een geeuw, zodat de tranen haar in de ogen sprongen. Nogal gezellig om de hele dag naar paarden te zitten kijken! Ze zou veel liever naar Nelleke Vosmaer zijn gegaan. Daar was het altijd leuk. Nelleke mocht alles van haar moeder. Nou ja... natuurlijk niet écht alles, maar Nellekes moeder was leuker dan tante Marion. Ze vond het helemaal niet erg, wanneer je rommel maakte.

Maar ja, mevrouw Vosmaer was Nellekes moeder en moeders waren altijd leuker dan tantes, daar was ze wel achter gekomen.

„Maar ik zou oom Thieu en Hubert niet willen ruilen voor Nellekes vader en broer,” troostte ze zichzelf vlug.

De wagen reed het overvolle parkeerterrein op en het duurde nog even voor meneer Eisinghe plaats voor zijn auto had gevonden.

Erzsi en Hubert draafden samen vooruit om entreebiljetten te kopen en nu kregen de gezellige opwinding en de drukte toch vat op het kind. Met grote nieuwsgierige ogen keek ze rond, nadat ze zich op hun plaatsen geïnstalleerd hadden.

„Jammer... uit de zon!” betreurde Erzsi, naar de overkapping van de tribune kijkend.

„Het zou niet meevallen om een halve dag in de felle zon te zitten,” zei tante Marion droog. „Je kunt straks met Hubert wel wat rondwandelen, wanneer je draag de zon wilt voelen, maar blijf voorlopig asjeblijft rustig zitten.”

Hubert voelde een vaag medelijden met zijn pleegzusje. Ze zou niet te lang stil behoeven te zitten, beloofde hij zichzelf. Voorlopig verveelde Erzsi zich nog niet, maar ze zat natuurlijk niet stil. Ze draaide ongeduldig op de harde bank en schopte tante Marion tegen haar lichte rok.

„Zit toch stil, kind!” Het klonk geërgerd, maar Erzsi luisterde er niet eens naar.

Ze had geen ogen genoeg om het fleurige, kleurige gedoe in zich op te nemen en Hubert legde haar goedig alles uit wat ze weten wilde en dat was heel wat. Tot het concours begon. Toen veranderde er iets in het zorgeloos babbelende kind. Een verandering, die in het begin niemand opviel, omdat zowel Hubert als zijn ouders sterk geïnteresseerd waren bij de prachtige paarden.

Het was Hubert, die het eerst opmerkzaam werd op de wonderlijke manier, waarop zijn pleegzusje daar stond, gespannen als een veer, de

rug lichtgebogen, de kleine handen geklemd om de balustrade. Er schitterde een warm, vurig licht in haar donkere ogen en er lag een bijna extatische glimlach om haar mond.

„Erzsi!” Hubert legde zijn hand op haar arm, maar ze merkte het niet eens.

„Imre... Imre!” Het klonk dringend en verdrietig tegelijk, als de kreet van een mens, die een geliefde voorgoed ziet vertrekken.

Marion en Mathieu Eisinghe keken verschrikt op. Er waren meer mensen die de dringende kreet gehoord hadden.

„Lieve deugd, kind, wat heb je!” Marions koele stem brak de ban, ze trok het kind achteruit.

Het was alsof Erzsi wakker werd, ze tuimelde achteruit en viel op de bank neer, verwonderd van Marion naar Hubert kijkend.

„Wat was er, Erzsi?” Mathieu Eisinghe boog zich langs zijn vrouw naar het kind toe en legde zijn hand op de hare.

„Ik wéét het niet, oom Thieu!” Het klonk aarzelend. „Het... het kwam door de paarden, geloof ik.”

Marion, die het verschrikkelijk vond om de aandacht te trekken, zei geërgerd, dat ze liever hun aandacht op het parcours moesten vestigen. Het zou wel een wonder zijn, als Erzsi weer niet iets bijzonders had! Hubert sloeg kameraadschappelijk zijn arm om de schouders van zijn pleegzusje. Deze keer had zijn moeder gelijk. Erzsi had erg vreemd gedaan, hij was er van geschrokken. Ze had er uitgezien alsof ze niet helemaal wakker was. Zo moest een slaapwandelaar er uitzien. Hij had medelijden met het kind en sterker nog dan gewoonlijk was de drang om haar te beschermen. Hij hield van Erzsi en zijn vader deed dat ook. Hij begreep niet, waarom zijn moeder altijd zo korzelig was tegen het pleegzusje. Nu ja, moeder was altijd nogal kort aangebonden, tegen hem ook en dat was toch beslist niet, omdat ze niet van hem hield. Ze had nu eenmaal zo'n vreemd, koel karakter. Hij had, precies zoals Erzsi, toen hij ongeveer zo oud was als zij nu, geworsteld met het probleem: 'Waarom is mijn moeder anders dan de moeders van andere jongens?'

Hij had er zich bij neergelegd, het was nu eenmaal niet anders. Erzsi en hij trokken beiden naar de vrolijke, hartelijke vader, zoals bloemen naar de warme zon trekken.

„Geniet je ervan, Erzsi?” vroeg Hubert zachtjes.

Ze knikte, maar de vaag verwonderde uitdrukking lag nog steeds in haar ogen. Ze was nog maar zo jong en begreep zelf niet, wat er met haar gebeurd was, toen ze de paarden zag draven.

Na het eerste gedeelte van het programma was er een langdurige pauze. Marion Eisinghe bad kennissen ontdekt en was daar direct mee in een druk gesprek gewikkeld.

„Erzsi, wil je limonade?” Mathieu Eisinghe trok zijn pleegdochter naar zich toe. „Hubert, ga jij ook mee? Moeder kan ons gerust een kwartiertje missen, hoor. Erzsi, vraag jij tante Marion even of we haar iets moeten laten brengen... limonade of ijs.”

Erzsi bad er niet veel zin in, maar gehoorzaamde toch.

„Tante Marion, oom Thieu vraagt of u limonade wilt!” plonsde ze regelrecht in het drukke gesprek van de beide dames.

Het was misschien niet beleefd, maar een kind, dat bang is om kostbare tijd verloren te laten gaan, doet nu eenmaal zo. Marion had nooit begrip gehad voor kindergevoelens. Erzsi leed daar onder, maar ze had nog niet, zoals Hubert en zijn vader, geleerd om het maar te nemen zoals het nu eenmaal was. Zij hadden een wonderlijke tactiek opgebouwd. Ze luisterden uiterlijk aandachtig, maar hoorden het grootste deel van alle op- en aanmerkingen niet.

„Erzsébet, doe toch niet zo onbehouwen!” Het klonk misprijzend. „Zeg maar tegen oom Mathieu, dat ik niets wil hebben.”

Erzsi holde terug en berichtte ademloos: „Ze moet niets!”

„Erzsi!” Oom Mathieus stem klonk streng. „Wat zijn dat nu voor manieren!”

„O, oom Thieu!” Ze nam zijn arm en keek naar hem op. „Ik bedoel... tante Marion wil geen limonade. Dat zei ik per ongeluk, hoor.”

„Braaf zo, kuiken!” Hij trok haar mee. „Kom maar gauw. Hubert staat al wanhopig te zwaaien met zijn ijs... dat heeft hij maar vast voor je veroverd, zie ik. Het loopt storm!”

Het was warm in de zon. Erzsi en Hubert waren samen op een hek geklommen en likten met intens genoegen hun ijsje op.

„Nou, vriendje, je hebt je goed bedield op mijn kosten,” grinnikte zijn vader. „Dat jullie daar geen buikpijn van krijgt!”

„Ik lust er wel pap van,” bekende Hubert. „En jij Erzsi... lieve help... wat een schrok-op... het is al verdwenen.”

„Gesmolten!” Erzsi lachte tevreden. „In mijn maag... ik zou nog wel méér willen!”

„Je krijgt niet meer,” zei oom Mathieu streng, maar zijn ogen twinkelden van pret.

„Zeg, wat had jij daarstraks eigenlijk?” vroeg Hubert.

Erzsi haalde hulpeloos de schouders op, ze keek naar oom Mathieu.

„O, niets!” had ze tegen Hubert willen zeggen, maar ze zag dat oom

Mathieu haar vragend aankeek, dus kon ze zich er niet met een uitvlucht afmaken.

„Ik weet het niet, oom Mathieu,” zei ze aarzelend. „Het kwam door de paarden... het was net alsof ik... ergens anders was...”

„En wie was 'Imre'?” Mathieu Eisinghe boog zich naar Erzsi toe, zijn stem klonk dringend. „Je riep 'Imre'... weet je wel?”

„Ik... ik wéét het niet, oom,” Erzsi's ogen hingen groot en verschrikt aan de zijne. „Er was opeens een jongen die zo heette... maar hij was er maar éven... toen zag ik hem niet meer...”

„Op het veld?” vroeg Hubert verbaasd. „Hoe kan dat nou!”

„Ik geloof niet, dat hij er écht was.” Erzsi fronste haar wenkbrauwen, ze dacht zo diep na, dat haar hoofd er erge pijn van deed.

„Ik dácht alleen maar, dat hij er was... en ik weet helemaal niet wie hij is... Oom Mathieu, u hebt me toch zelf verteld, dat u me meegebracht hebt van dáár...”

Ze maakte een vaag gebaar met haar arm, het suggereerde een overbrugging van tijd en ruimte.

„Misschien woont Imre daar ook wel en dan weet u toch wel, wie hij is? Ik zou het graag willen weten en ik weet nu helemaal niets meer, ik kan me helemaal niet meer herinneren, hoe hij er uitziet!”

„Ik weet het ook niet, Erzsi.” Mathieu Eisinghe keek neer in de ernstige donkere ogen.

Erzsi was voor haar leeftijd erg verstandig en hij zag, dat ze naar een oplossing van dat vreemde gebeuren zocht.

„Wat betekende het, vader,” zei Hubert dringend.

„Het verhaal van jouw komst in ons huis, kleine Erzsi, kan ik je op dit moment niet vertellen,” zei Mathieu met een liefdevolle glimlach. „Als je wat ouder bent zal ik het je allemaal wel eens precies vertellen. Ik wist niet veel van je, alleen dat je een Hongaars kindje was en Erzsébet Tary heette. Je was iets ouder dan drie jaar, bijna drie en een half. De mensen herinneren zich gewoonlijk niets uit de eerste jaren van hun leven, maar ook dan zijn er dingen die je héél dikwijls opnieuw hebt gezien en die je als klein kind prachtig vond. Dat weet je later niet meer, maar het ligt in een verborgen kamertje van je hoofd. Soms herinneren grote mensen zich opeens iets uit een tijd, die zover weg ligt, dat niemand kan geloven, dat ze zoiets nog weten kunnen... en toch kan dat heel goed. Ik denk, dat jij als kleutertje in een omgeving bent geweest, waar veel paarden waren en dat Imre iets met die paarden en met jou te maken had. Toen je de paarden zag draven over de groene vlakte, ging een ogenblik dat verborgen deurtje in je hoofdje open...”

ik denk, dat je één ogenblik de Hongaarse puszta zag. Het is dus niets om bang voor te zijn of om over te piekeren. Ieder mens kent zulke ogenblikken, Erzsi.”

„Nee, oom Thieu, ik ben er niet bang van!” Ze gleed van het hek en stak haar arm door de zijne. „Maar ik moet er toch steeds aan denken. Ik zou die Imre graag beter hebben gezien! U zei immers, dat hij bij 'vroeger' hoorde.”

„Maar je hoort nu bij ons.” Hubert trok haar liefkozend aan haar krullen.

„Tante Marion zegt, dat ik een Hongaarse ben en dat ik me zo moet blijven voelen.” Erzsi zuchtte. „Dat is éérlijk, zegt ze. Daarom moet ik Hongaars leren... zegt ze... eh... tante Marion.”

Het viel Mathieu Eisinghe op dat ogenblik heel moeilijk om het kind aan het verstand te brengen, dat tante Marion ongetwijfeld de beste bedoelingen had. Ze had er op gestaan, dat Erzsi alleen maar 'tante' en 'oom' zei, want ze wilde het kind de ontgoocheling besparen als ze later tot de ontdekking moest komen, dat ze niet hun dochter was. Nee, Erzsébet Tary blééf dezelfde die ze was, toen ze als bijna vierjarige op 'Rozenhof' kwam... een klein, altijd wat eenzaam meisje, waarvoor heel goed werd gezorgd, maar dat er van overtuigd was, dat ze geen ouders had en geen Nederlandse was. Erzsébet moest niet te zacht worden opgevoed, meende 'tante Marion', die overigens voor haar eigen zoon evenmin een tedere moeder was... Een goede moeder... o ja, dat zeker! Och, het zouden misschien allemaal wijze maatregelen zijn geweest ten opzichte van Erzsébet Tary's opvoeding, als die maatregelen maar door warme liefde gedragen waren geworden. Mathieu Eisinghe had, voor één keer ernstig boos, zijn vrouw destijds gezegd dat Erzsébet in de toekomst nooit iets te weten mocht komen van haar bittere woorden: 'Waarom moeten we dat Hongaarse boerenkind als het onze opvoeden? We weten niets van haar familie... we kunnen immers toch wel voor haar zorgen. Er zijn heel goede kindertehuizen!' Mathieu had zijn zin doorgedreven en Marion had inderdaad goed voor het kind gezorgd. Lichamelijk was ze niets te kort gekomen, ze werd evenmin slecht behandeld, maar Erzsi moest wel voelen, dat alleen oom Mathieu en Hubert werkelijk van haar hielden. Soms kon Erzsi heerlijk onbezorgd zijn, zoals bij haar leeftijd paste, maar gewoonlijk was ze vrij ernstig en verstandiger dan van een achtjarige verwacht kon worden. Mathieu en Hubert wisten, dat met liefde en overleg behandeld, Erzsi allerliefst en volgzaam was. Wanneer ze meende onrechtvaardig behandeld te worden demonstreerde ze echter haar terecht

beruchte 'buien'. Erzsi hulde zich dan, koel en hooghartig, in een beledigd zwijgen. Iedereen herinnerde zich nog het voorval, dat zich had afgespeeld kort na Erzsébet's zevende verjaardag. Tante Marion was een zijden sjaaltje kwijt.

„Heb jij het genomen, Erzsébet?” Het was meer de toon dan de woorden.

Iedere moeder vraagt wel eens aan haar dochter: 'Hé, heb jij dat genomen?' zonder dat het kind denkt, dat het van diefstal beschuldigd wordt. Zo bedoelde tante Marion het ook niet, maar haar toon was zo kortaf, dat Erzsi meteen hoog te paard zat.

„Nee, tante Marion, ik heb het niet,” had ze geantwoord, waarna ze zich had omgekeerd en was weggewandeld.

Die avond kwam Erzsi niet aan tafel en niemand kon haar dwingen, zelfs Hubert en oom Mathieu probeerden tevergeefs haar te overreden. Toen tante Marion tenslotte zelf kwam kijken, had Erzsi rustig gezegd: „Nee, tante Marion, als u denkt, dat ik gemeen ben en dingen van u steel, dan wil ik niet meer beneden komen. Ik wil hier eten.”

„Dat moet je zelf weten, Erzsébet,” had tante Marion koeltjes gezegd, inwendig woedend om de manier, waarop het kind de hele zaak opgeblazen had.

Een paar vriendelijke woorden zouden het misverstand gemakkelijk opheven hebben. Erzsi 'kopte' vier dagen en tenslotte namen beide partijen graag oom Mathieu's bemiddeling aan.

„Zo had ik het helemaal niet bedoeld, kind,” had Marion stroef gezegd.

„Ik ook niet, tante Marion.” Erzsi's stem had zacht en beschaamd geklonken. „Ik kon echt niet anders!”

Alleen Mathieu Eisinghe had begrepen, dat het met koppigheid niet veel te maken had. Omdat Erzsi wist, dat tante Marion haar niet mocht, kon ze niets door de vingers zien en vocht ze om te houden wat ze had. Als tante Marion aan haar eerlijkheid ging twijfelen, zou ze immers alle grond onder haar voeten voelen wegzinken. Natuurlijk beredeneerde Erzsi dat allemaal niet zo, ze wist alleen, dat ze niet anders kon.

De dag op het concours hippique verliep verder zonder stoornissen. Erzsi en Hubert genoten volop. Moe maar voldaan kwamen ze tegen de avond thuis. Daar leverden Hubert en Erzsi bijna slag om het programma met talrijke foto's verlucht.

„Jij moet ook altijd je zin hebben,” toorde Hubert teleurgesteld. „Wat moet jij nou met dat boekje?”

„Wat moet jij er mee?” snibde Erzsi.

„Jongens... kalm toch!” Vader Mathieu verhief zijn stem.

Marion Eisinghe legde demonstratief mes en vork neer, ze zei vermoeid: „Waarom die kinderen toch altijd aan tafel hun meningsverschillen moeten beslechten weet ik niet!”

Mathieu wierp een ironische blik in de richting van zijn vrouw. „Wel, Marion, omdat de hele familie bijeen is tijdens dit trefpunt der huiseelijke gezelligheid.”

„Ik wil dat programma niet eens meer!” Erzsi gooidde haar hoofd met een fier gebaar achterover.

„Ik wil het ook niet meer.” Hubert haalde de schouders op, hij schaamde zich kennelijk, omdat hij met het zoveel jongere pleegzusje gekibbeld had, wat zelden gebeurde.

„Goed, dan krijgen jullie het geen van beiden,” besloot Mathieu geërgerd. „Het ligt op de boekenkast, maar waag het niet er een van beiden een vinger naar uit te steken!”

Na tafel ging Hubert direct naar boven. Erzsi was toch wel een kleine kat, dacht hij mismoedig. Hij trok altijd haar partij, maar voor hem had ze niets over.

„Mag ik binnen komen, Huub?” vroeg een vleiend stemmetje en Erzsi gleed naar binnen.

„Wat is er?” vroeg hij stuurs.

„Het spijt me van dat programma, hoor,” zei ze deemoedig. „Ik zal aan oom Thieu vragen of jij het boekje krijgt, maar zie je... ik dacht, dat jij alleen maar graag bladen en boeken over tuinen en tuinbouw en zo had.”

Hubert schoot in de lach. „Ja, je bent een handig klein duveltje. Het is al goed, hoor.”

Erzsi ging op een krukje zitten en keek nadenkend de mooie jongenskamer door. Ze wist, dat Hubert, wanneer hij zijn eindexamen had gedaan naar de Rijks Middelbare School voor Tropische Landbouw in Deventer zou gaan.

„Bah, Huub, wat zal het akelig zijn, als jij weg gaat om in Deventer te studeren,” zei ze met een zucht. „Ik geloof, dat ik dan maar wegloop.”

„Dat doe je helemaal niet!” Huberts stem klonk beslist. „Ten eerste duurt het nog lang voor het zover is en dan ben jij al weer stukken ouder. Doe niet zo dramatisch, Erzsi en zit stil, dadelijk val je met die kruk omver!”

Erzsi stak onbetamelijk haar tong uit, maar ze zat toch stil.

Hubert was in staat om haar de kamer uit te zetten.

„En later... wat ga je dan doen... o, héél veel later?” vroeg ze nadenkend.

„Och, kind, dat weet ik nog niet precies.” Hubert smoorde een geeuw. „Het liefst zou ik naar het buitenland gaan. Lijkt me reuze interessant, maar ja, dat weet je allemaal zo lang te voren toch niet. Als jij groot bent ga je misschien ook wel hier weg.”

„Het zou wel fijn zijn,” droomde Erzsi hardop. „Hè, héérlijk... geen tante Marion, waarvan je voortdurend standjes krijgt. Nou, jij gaat toch weg. Oom Thieu is lief, misschien blijf ik dan wel voor hem, maar tante Marion...”

„Dat mag je niet zeggen,” wees Hubert haar terecht. „Moeder meent het goed met je, dat weet je wel.”

„Waarom mag je de waarheid nooit zeggen?” Erzsi schopte opstandig tegen de tafelpoot. „Het is maar lastig om precies te weten wat je zeggen mag, vind je niet? Tegen mij zegt nooit iemand wat ik graag weten wil en wat ik niet graag wil horen zeggen ze juist wel. Mimi zei laatst 'zigeunerin' tegen me. Is dat een scheldwoord?”

„Mimi...? O, onze gediensige!” Hubert haalde de schouders op. „Dat zeggen de mensen wel meer tegen zulke donkere kinderen. Zigeuners hebben zwart haar en zwarte ogen.”

„Maar nou weet ik nog niet of het een scheldwoord is en wat zigeuners zijn.” Erzsi bezat het vermogen om vol te houden. „Zigeuners zijn een zwervend volk, Erzsi. Niemand weet van waar ze komen en waarheen ze gaan,” legde Hubert uit. Hij was er overigens van overtuigd, dat Mimi het wel degelijk als een onvriendelijkheid aan Erzsi's adres bedoeld had.

„Waar kom ik dan vandaan?” Erzsi was deze keer niet van plan zich af te laten schepen. „Uit Hongarije... nou ja, maar uit welke plaats?”

„Och, Erzsi, dat weet ik allemaal niet. Wat was je nog maar een ukje, toen je vijf jaar geleden hier kwam! Ik weet nog wel, dat vader thuis kwam met jou op zijn arm en toen hij je in de hal neerzette vond ik je zo verschrikkelijk klein. Je had een gekke grote ouderwetse jongenscape om, die tot op de grond hing en de puntkap was helemaal tot op je oogjes gezakt. 'Hier is Erzsébet Tary,' zei vader en trok de kap af. Het was net alsof je gezicht alleen maar uit ogen bestond.”

„Mensen hebben wel méér donkere ogen,” zei Erzsi vaag.

„Ja, maar niet zo zwart,” plaagde Hubert, die blij was, dat Erzsi langzamerhand van het onderwerp begon af te dwalen, waarin hij zich overigens heerlijk vergiste.

„Ja, maar... hoe kwam oom Mathieu dan aan me?” begon Erzsi opnieuw. „Waar was dan het huis en de wieg en de moeder en de vader... Zo gaat het toch altijd, Hubert?”

„Ja, Erzsi, maar... nou ja!” Hubert kreeg het er warm van. „Ik weet het ook niet, hoor. Vraag het dan aan vader. Hij heeft je tenslotte meegebracht. Je was voor moeder en mij ook een grote verrassing. Waarom tob je daar nou opeens zo over?”

Erzsi haalde gelaten de schouders op. Ze wist zelf niet wat haar bezielde, maar ze wou het toch zo verschrikkelijk graag weten. Ze had tijd genoeg om na te denken en bovendien ging ze het verschil tussen haar thuis en dat van haar vriendinnetjes zien.

„Jullie weten geen van allen iets,” constateerde het kind mistroostig en met een zucht gleed ze van de kruk op de grond. Bij de deur keerde ze zich nog even om. „Tante Marion gaat straks nog even naar een vriendin. Ze moet een patroontje hebben. Oom Mathieu gaat niet mee, dan wip ik naar beneden en vraag het programma voor je. Is dat goed?” „Best hoor,” zei Hubert goedig, omdat hij voelde dat Erzsi iets goed wilde maken.

Mathieu Eisinghe wilde de eenzame avond doorbrengen in gezelschap van zijn lievelingscomponisten. Hij had zorgvuldig de langspeelplaten van een pianoconcert van Grieg uitgezocht en op de pick-up gelegd. Genoeglijk in zijn oude diepe stoel genesteld zette hij zich tot luisteren en het duurde niet lang of hij was zijn omgeving vergeten. Langzaam kierde de deur open en een klein figuurtje in een blauwe ochtendjas gleed naar binnen en bleef aarzelend bij de deur staan.

„Oom Mathieu!” fluisterde ze.

Mathieu kwam overeind en wilde de pick-up afzetten, maar Erzsi protesteerde: „O nee, oom Thieu... de muziek is zo mooi!”

„Zullen we dan even samen luisteren?” Hij schoot in de lach en trok haar op de brede leuning van de stoel. „Zo mijn arm om je heen, zodat je niet kunt vallen. Nu mooi stil zitten. Eigenlijk moest je allang slapen!”

Erzsi nestelde zich gezellig in zijn arm en luisterde dromerig naar de glorieuze pianomuziek. Langzaam verstilden de juichende klanken tot een zangerige, lieflijke melodie. In later jaren kon Mathieu die muziek nooit horen zonder aan die avond te denken, waarop hij een ernstig gesprek met Erzsi had, met op de achtergrond voortdurend die ene melodie.

„Oom Thieu, mag Hubert asjeblijft het boekje?” vroeg Erzsi fluisterend in zijn oor. Mathieu keek even naar haar op en glimlachte goedig.

„Ja, hoor. Geef het hem maar,” stemde hij toe. „Kwam je daarvoor stilletjes naar beneden, kuikentje?”

„Ja, ik had het tegen Huub gezet, maar...” Ze aarzelde even. „Maar

er is nog iets anders, oom Thieu. Ik wou graag iets weten, maar Huub weet het ook niet. Ik moest het maar aan u vragen, zei hij... Ziet u, oom Thieu... als u me meegebracht hebt naar hier... waarom was dat dan zo... waar woonde ik vroeger in Hongarije... waar zijn mijn moeder en mijn vader? Alle kinderen hebben toch een moeder en een vader... hebben ze me dan zo maar weggegeven?"

„Nee, Erzi, dat in geen geval.” Oom Thieu trok het kind dichter naar zich toe. „Er is helemaal niets geheimzinnigs aan, liefje. Als ik maar had kunnen denken, dat je erover tobde, zou ik er allang met je over gesproken hebben. Ik dacht alleen, dat je nog te jong was om zo'n verhaal van allerlei ongelukkige gebeurtenissen goed te kunnen begrijpen.”

„Ik ben niet zo dom, oom Thieu,” zuchtte een klein stemmetje, het klonk wat verdrietig en een beetje eenzaam. „Probeer het toch maar. Ik wil het zo graag weten.”

Mathieu sloot zijn ogen, zijn gedachten gleden terug. Zes jaar geleden...